

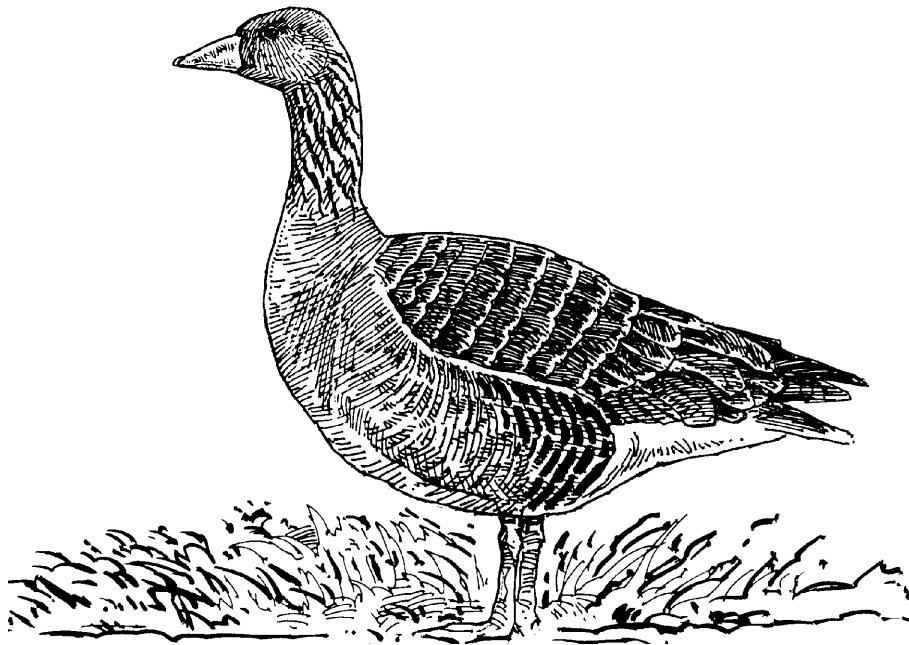
Hekkende grågås på Vega 2020

Paul Shimmings

Hekkende grågås på Vega 2020

Paul Shimmings

Grågås © Trond Haugskott

Norsk Ornitologisk Forening 2020

© Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

E-post: nof@birdlife.no

Publikasjonstype: Digitalt dokument (pdf)

Forside: En voksen grågås i fjæra © Paul Shimmings

Anbefalt referanse: Shimmings, P. 2020. Hekkende grågås på Vega 2020. NOF-Rapport 7-2020. 14 s + vedlegg.

ISSN: 2703-7665 (elektronisk utgave)

ISBN: 978-82-78-52170-0

SAMMENDRAG

En av de viktigste forekomster av hekkende grågås *Anser anser* i Norge finner vi i Vega kommune. Her hekker grågås både på selve hovedøya Vega (Fast-Vega) og på nærliggende holmer samt øygruppene lengre ut mot havgapet. Totalbestanden for Vega kommune ble nylig estimert til å være på 400 – 600 hekkende par.

Det er foretatt registreringer av antall hekkende par med grågås på Fast-Vega i mange år. Tidligere undersøkelser viste en hekkebestand som fluktuerte rundt 150 – 200 par fra 1980-tallet og fram til 2015. I senere år har antall par med grågås på Fast-Vega blitt talt opp både i 2009, 2015 og i 2020. Det er benyttet nøyaktig samme metodikk til å vurdere antall hekkende par på Fast-Vega i 2009, 2015 og i 2020, slik at resultater fra disse tre årene er direkte sammenlignbare. Under feltarbeidet disse tre årene (2009, 2015, 2020) ble det funnet hhv. 152, 144 og 115 grågåspar med unger. Antall unger i hvert ungekull varierte mellom disse årene, med 3,8 unger per familie i 2009, 3,5 unger i 2015 og 3,0 unger i 2020. Det ble også observert et høyt antall gjess uten unger i 2020 sammenlignet med tidligere år (531 ind. i 2009, 466 ind. i 2015, 897 ind. i 2020). Dette er ikke uventet med tanke på det relativt sett lave antallet par med unger i 2020. I tillegg utgjør yngre, ikke-kjønnsmodne gjess en uvis andel av fuglene uten unger.

Det lave antallet par observert med unger, at kullstørreslen var litt mindre, og det høye antallet ikke-hekkende gjess observert i 2020 kan ha sammenheng med en ugunstig vår for grågåsas hekking, med snødekt mark over store deler av Nordland spesielt i mai. Målrettet egganking er også forventet å gi mindre kull. Dette bestandsreducerende tiltaket er benyttet på Vega i noen områder.

Vega sett fra vest. I forgrunnen ser vi øya Ylvingen, mens fjellene i bakgrunnen står på selve hovedøya (Fast-Vega). Foto: Paul Shimmings

INNHOLD

INNLEDNING	5
METODE.....	6
RESULTATER	7
DISKUSJON.....	11
TAKKSIGELSER.....	13
REFERANSER	13
VEDLEGG.....	15

INNLEDNING

Den norske bestanden av grågås *Anser anser* ble estimert til mellom 7 000 og 10 000 par i begynnelsen av 1990-tallet (Gjershaug mfl. 1994). I 2002 hadde bestanden økt til 10 000 – 12 000 par (BirdLife International 2004). Bestanden har siden økt ytterligere, og arten har utvidet utbredelsen sin. I 2013 ble bestanden estimert til mellom 18 000 og 21 000 par (Arne Follestad, Norsk Institutt for naturforskning (NINA) pers. medd., Shimmings & Øien 2015). Den norske hekkebestanden ble i årene 2013 – 2018 estimert til å være på mellom 20 000 og 25 500 par (Heldbjerg mfl. 2020).

Hekkebestanden av grågås i Nordland ble nylig estimert til å ligge i intervallet 2 500 – 4 150 par (Shimmings 2018). Kjerneområder for arten i Nordland i hekketiden er i kommunene Vega, Dønna og Herøy. Det er estimert å hekke 400 – 600 par i hele Vega kommune (Shimmings & Heggøy 2017).

Økningen i størrelsen på hekkebestanden av grågås i Norge har ført til en økende konflikt med landbruksinteresser flere steder (Direktoratet for naturforvaltning 1996). Siden konflikter er av lokal /regional karakter, er det utarbeidet flere kommunale og regionale forvaltningsplaner der det er foreslåtte forskjellige tiltak for å avbøte avlingstap forårsaket av (grå)gjess.

I 2008 ferdigstilte kommunene Alstahaug, Dønna, Vega og Herøy en interkommunal forvaltningsplan for tre gåsearter som forekommer i disse kommunene: grågås, kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* og hvitkinngås *Branta leucopsis*. Forvaltningsplanens virkeperiode var fra 2008 til 2013 (Vang 2008), og en ny og revidert plan ble publisert i 2014 for årene 2014 – 2017 (Vang 2014). I 2018 ble det også utarbeidet en forvaltningsplan for grågås for hele Nordland fylke, som skulle være veiledende for de ulike kommunene som ikke har laget egne forvaltningsplaner (Bentsen og Gundersen 2018). Flere kommuner, inklusiv Vega, har tilsluttet seg til den nye forvaltningsplanen som gjelder for hele fylket.

Grågås er en tallrik hekkefugl på Helgeland. Det er gjort noen tellinger på Vega flere ganger fra midten av 1970-tallet og fram til tidlig på 2000-tallet, uten at vi kjenner til metodikken som ble benyttet i denne perioden. I både 2009 og i 2015 ble det gjort systematiske registreringer av antall par grågjess med vellykket hekking på Fast-Vega (Shimmings 2015).

Grågjess ankommer Vega fra mars og utover i april. Gjessene ankommer Norge tidligere nå enn før, og i dag er trekket framskjøvet med ca. 15 dager sammenlignet med for 30 år siden (Shimmings mfl. 2020). Egglegging skjer hovedsakelig i april, og hunnen ruger i ca. 28 dager. Ungene klekker ut fra rundt 10. mai, men noen unger klekker ikke ut før i juni. Sannsynligvis er de sistnevnte fra omlagt kull etter tidligere mislykkede hekkforsøk. Ungene bruker 50 – 60 dager på å bli flygedyktige, og holder sammen med foreldrene fram til den påfølgende våren.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) ble forespurt av naturforvalteren i Vega Verdensarvområde om å foreta en telling av antall hekkende par med grågjess på Vega i juni 2020, ved bruk av samme metodikk som ble benyttet i tidligere undersøkelser gjort i både 2009 og i 2015 (Shimmings 2015). Resultater fra feltarbeidet i 2020 er oppsummert i denne rapporten, og sammenlignet med resultater fra undersøkelser i tidligere sesonger.

METODE

Området som ble undersøkt for hekkende grågås i 2020 inkluderer selve hovedøya Vega (heretter referert til som Fast-Vega) samt nærliggende holmer og skjær synlig fra observasjonspunkter på Fast-Vega. Som i tidligere år er Igerøya også inkludert under betegnelsen Fast-Vega. Feltarbeid foregikk i tidsrommet 8. – 11. juni 2020.

Gjessene ble talt fra egnede observasjonspunkter i terrenget, både fra bil (for å redusere risikoen å skremme gjessene) og fra høydepunkter i terrenget. I første halvdel av juni burde de fleste unger være store nok til lett å kunne oppdages, og små nok til enkelt å kunne skilles fra voksne gjess. De samme observasjonspunktene og den samme kjøreruten ble benyttet i 2020 som ved to tidligere undersøkelser gjennomført i hhv. 2009 og 2015. Hvert område ble talt kun én gang, med unntak av ett område midt på øya der det var nødvendig å dobbeltsjekke antallet siden gjessene gjemte seg i skogen ved forstyrrelser (Åsen og omegn). Så sent som ved det fjerde besøket til Åsen og omegn lyktes det å få en god telling av gjessene.

Under feltregistreringer ble følgende notert:

- Observasjonsdato
- Sted
- Habitat
- Antall grågjess (flokkstørrelse, alderssammensetning)
- Eventuell kullstørrelse
- Antall ikke-hekkende grågjess

Utfordringene ved å telle gjess med unger er mange, og resultatet kan bli påvirket av flere forstyrrende faktorer. Menneskelige forstyrrelser (f.eks. fra landbruksaktiviteter, biltrafikk, båttrafikk eller turgåere) er mest vesentlig på finværsdager og midt på dagen. Gjengroing fører både til tapt beiteareal for gjess, og til at de i større grad kan gjemme seg i høy vegetasjon. På Vega har det foregått omfattende planting av sitkagran *Picea sitchensis*, og gjessene kan gjemme seg i disse plantefeltene. Faktisk er det slik at flere par hekker i selve plantefeltene (egne observasjoner). Grågjess kan gjemme seg i høy engvegetasjon, og datoene for registreringer er valgt med tanke på hvorvidt det går an å finne grågjess og ungene i engene. Er gresset for høyt ser man ikke ungene, men hannfugler er på vakt mesteparten av tiden, og avslører ofte hvor familiene beiter.

Overflygende rovfugler, slik som havørn *Haliaeetus albicilla*, og store måker som svartbak *Larus marinus*, kan tvinge grågåsflokkene på vannet, og disse kan svømme relativt langt før de slår seg til ro og begynner å beite igjen.

Under feltarbeidet i 2020 ble det observert svært lite forstyrrelser på beitende gåseflokker. Det var lite menneskelig aktivitet bortsett fra ved hovedveiene, og det ble ikke observert landbruksmaskiner i aktivitet i den aktuelle feltperioden. Heller ikke ute på sjøen var de noe særlig båttrafikk under tellingene.

I området ved Åsen hadde en ung, ikke-kjønnsmoden kongeørn *Aquila chrysaetos* tilhold. Ørna ble observert å jage målrettet på grågjess i de uslåtte markene ved to anledninger.

RESULTATER

Det ble observert til sammen minst 1 555 grågjess på Fast-Vega og nærliggende holmer i perioden 8.-11. juni 2020 (Tabell 1, Figur 2). Av disse var 1 133 «voksne» fugler (alder minst 2. kalenderår – 2k), mens det var minst 422 årsunger (pulli).

Av de voksne fuglene var minst 115 par i følge med årsunger, dvs. gjess med vellykket hekking, mens 903 av de voksne ble sett uten unger (fugler med mislykket hekking eller ikke-hekkende fugler, f.eks. yngre fugler). Disse ikke-hekkende fuglene var hovedsakelig individer som ikke var kjønnsmodne, da de kun hadde få, eller ingen, svarte flekker i buken. Ikke-hekkende gjess (yngre fugler eller mislykkede hekkefugler) samler seg gjerne i større grupper, og mange forflytter seg bort fra det undersøkte området på Vega relativt tidlig på sommeren. Som resultatene viser, var det imidlertid også en del igjen i første halvdel av juni 2020.

Det ble notert til sammen 105 komplette kull, derav 98 kull med 1 – 7 unger. Større kull enn dette er muligens et resultat av «egg-dumping», der to eller flere hunner legger egg i samme reir. Egg-dumping er utbredt hos mange fugler, og spesielt hos andefugler. Alternativt kan slike ansamlinger forklares med at foreldre adopterer gjess fra andre par. Adopsjon er mest utbredt når ungene er små, men kan også forekomme opp til ca. 12 ukers alder (Choudhury mfl. 1993). Det ble observert flere store kull i 2020 som ble regnet med var et resultat av enten egg-dumping eller adopsjon. Det ble registrert til sammen ti par sammen med kull eller ansamling av flere kull som var større enn 7 unger. Dette inkluderer to par ved Gullsvågsjøen, ett par i Husvatnet, to par ved Valla skole, ett par ved Sjøstrand, ett par ved Båtnes og tre par ved Floavatnet. Det er interessant er at det også i tidligere sesonger er observert store kull ved Husvatnet (egne observasjoner). For syv par var det umulig å fastslå antall unger, med et minimum av en unge observert.

Ekskluderes observasjoner der kullstørrelsene ikke ble bestemt sikkert i felt, samt observasjoner av spesielt store kull, ble det observert 293 unger fordelt på 98 kull. Dette gir en gjennomsnittlig kullstørrelse på ca. 3,0 unger pr. kull. Til sammenligning var gjennomsnittlig kullstørrelser i 2009 og 2015 på hhv. 3,8 og 3,5 unger pr. kull (Tabell 2).

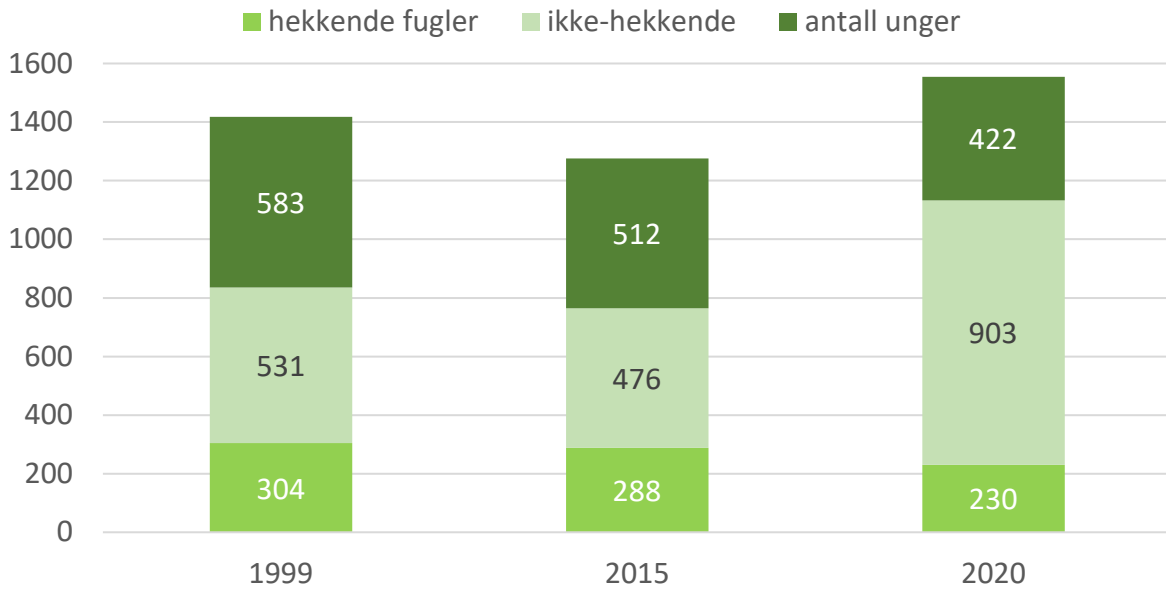
Et grågåspar med en dununge. Hannen er fuglen til venstre, som er mest på vakt. Foto: Paul Shimmings

Tabell 1. Telling av grågjess på Fast-Vega 8. – 11. juni 2020. Tall i kursiv er minimumstall.

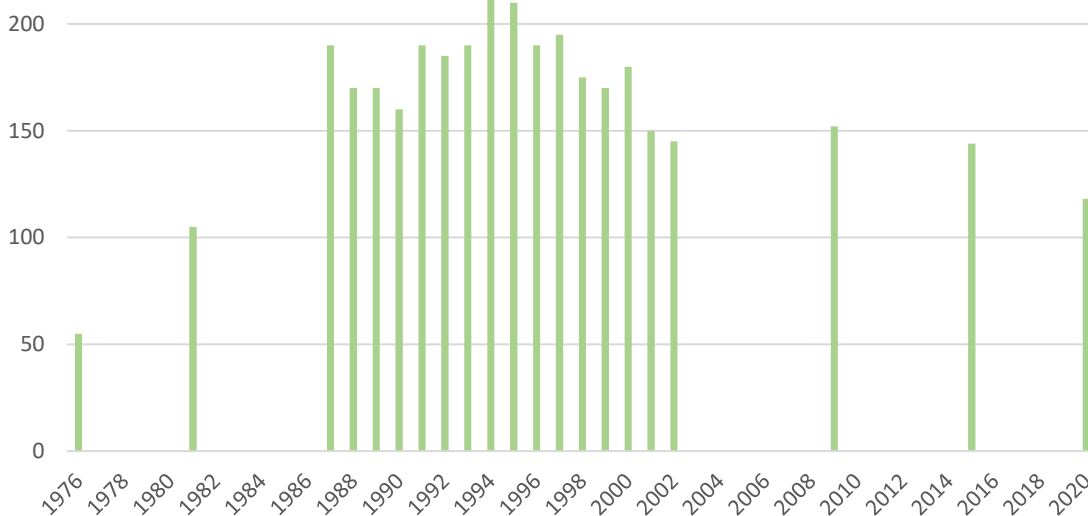
Dato	Sted	# antall ind.	# aldersbestemt	# voksen	# par m/ unger	# unger	# kull (>1 unger)	# kull (1 unger)	# kull (2 unger)	# kull (3 unger)	# kull (4 unger)	# kull (5 unger)	# kull (6 unger)	# kull (7 unger)	# kull (8 unger)	# kull (11 unger)	# kull (12 unger)	# kull (14 unger)	# kull (15 unger)	# kull (17 unger)
8.6	Neshåjen-Valen	176	176	145	11	31		4	1	4		1			1					
8.6	Hilholmen, Kirkøy	62	62	33	9	29	1		3	2	1	1		1						
8.6	Husøya, Nes	5	5	5	0	0														
8.6	Andøya, Nes	19	19	19	0	0														
9.6	Valla skole	31	31	10	5	21		1		2									1	
9.6	Gulsvågsjøen	31	31	12	2	19														
9.6	Søla	32	32	32	0	0														
9.6	Brandsvika	9	9	9	0	0														
9.6	Hysvær fjorden	56	56	56	0	0														
9.6	Vallsjøen	108	108	90	9	18	1	3	3		2									
9.6	Viksåssjøen	13	13	13	0	0														
9.6	Viksås	27	27	27	0	0														
9.6	Husvatnet	51	51	35	3	16			2								1			
9.6	Karbuvatnet	21	21	21	0	0														
9.6	Tjern NV del Forøy	5	5	2	1	3				1										
9.6	Gåshaugen, Forøy	39	39	21	6	18			1	4	1									
9.6	Torsøya	36	36	19	7	17		1	3	2	1									
9.6	Lyngholman	5	5	2	1	3				1										
9.6	Vegstein	2	2	2	0	0														
10.6	Floavatnet	44	44	22	2	22						1								1
10.6	Kjulsvika	19	19	15	1	4					1									
10.6	Båtnes	185	185	100	21	85	1	3	6	2	6	1	1			1				
10.6	Sjøstrand	174	174	139	9	35	2	1	2	1	1	1							1	
10.6	Rørøy (øst)	64	64	36	8	28		1	1	3	1	1		1						
10.6	Grimsoystraumen	21	21	21	0	0														
10.6	Lyngen	1	1	1	0	0														
10.6	Bergåsen/Åsen	202	202	142	18	60	2	1	1	6	4	3	1							
10.6	Kolstad	10	10	10	0	0														
11.6	Leitbekken, Vika	17	17	4	2	13						1			1					
11.6	Leirvika, Igerøy	82	82	82	0	0														
11.6	Gjetarvika, Igerøy	8	8	8	0	0														
SUM		1555	1555	1133	115	422	7	15	23	28	18	10	2	2	2	1	1	1	1	1

Tabell 2. Sammenligning av ungeproduksjon hos grågås på Fast-Vega i 2009, 2015 og 2020.

År	Antall ungekull	Antall unger	Gjennomsnitt kullstørrelse (kun komplette kull)
2009	152	583	3,8 (n=116)
2015	144	512	3,5 (n=129)
2020	115	422	3,0 (n=98)

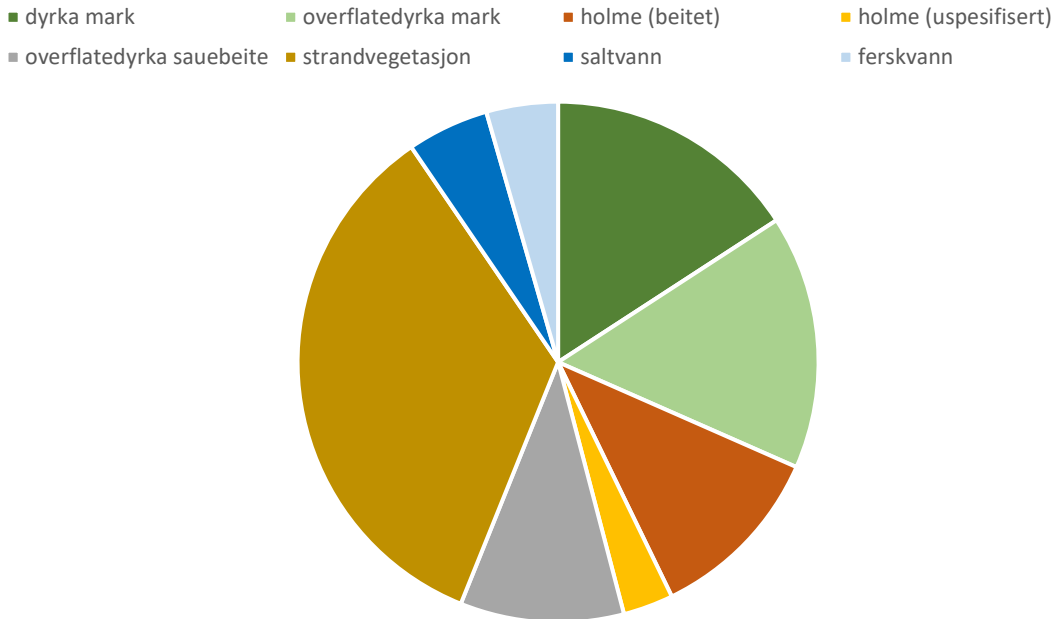

Figur 1. Fordelingen av hekkende, ikke-hekkende og ungfugler hos grågåss i første halvdel av juni på Fast-Vega i 1999, 2015 og 2020. Antall hekkende fugler er antall voksne individer med unger, og skal deles med 2 for å kom fram til antall par (f.eks. 304 hekkende fugler = $304/2 = 152$ par).

Figur 2. Minimum antall hekkende par med gråggjess på Fast-Vega og nærliggende holmer i perioden 1976 – 2009 (oppdatert ift. Shimmings 2009). Tellingene i både 2009, 2015 og 2020 er utført etter samme metodikk, mens en annen metodikk kan ha blitt benyttet under tidligere undersøkelser.

Tidligere undersøkelser har vist en økning i bestandsstørrelse i dette området. Bestanden økte fra litt over 50 hekkende par i 1976 til litt over 100 par i 1981 (Arne Follestad, Norsk Institutt for naturforskning (NINA) pers. medd.). Siden har antallet fluktuert mellom 150 og 200 hekkende par fra siste halvdel av 1980-tallet og fram til 2015 (Johan Antonsen pers. medd., Shimmings 2009, 2015). Antall voksne gjess (vellykket hekkende par pluss ikke-hekkende gjess) var klart høyere i 2020 sammenlignet med 1999 og 2015 (Figur 1). Tellingen i 2020 viste derimot langt færre par med unger, med minst 115 par notert (Figur 2).

Figur 3. Fordeling av grågjess på Fast-Vega på benyttet habitat 8.-11. juni 2020.

Under feltarbeidet ble det notert hvilke habitat gjessene benyttet (Figur 3). Til sammen 90 % av gjessene ble observert på land, mens 10 % ble observert på vann (likt fordelt mellom salt- og ferskvann). Hvorvidt gjessene observeres på land eller vann avhenger bl.a. av om de blir forstyrret eller ikke. Gjessene søker som regel tilflukt på vann, og spesielt i den tiden de ikke er flygedyktige. Data presentert i Figur 3 gir imidlertid bare et øyeblikksbilde av hvilke habitater fuglene ble registrert i under tellingen, og påvirkes av flere faktorer som blant annet forstyrrelser, tid på døgnet, og vekststadiet til plantene i de aktuelle habitatene.

Av de gjessene som ble observert på land var over 60 % på jordbruksland (dyrka eller overflatedyrka mark, samt på holmer med beitedyr). Det var også mange (40 %) som beitet i strandsonen. Av de som ble observert på jordbruksland var rundt 30 % på dyrka mark, dvs. arealer som benyttes til grasproduksjon.

Flinke foreldre passer godt på ungene sine, og holder utkikk etter mulige farer. Foto: Paul Shimmings

DISKUSJON

Både i 2009 og 2015 ble det gjennomført tilsvarende tellinger av antall par grågås på Fast-Vega som i 2020 (Shimmings 2009, 2015). Både avgrensningene til de områdene som ble talt og metodikken benyttet var identiske i alle disse tre årene.

Under tellingen i 2009 ble det funnet 152 par grågjess med unger (dvs. 304 voksne individer med unger). Til sammen ble det registrert 583 årsunger i 2009. I tillegg til de voksne fuglene med ungekull, ble det notert 531 ikke-hekkende grågjess i 2009. Dette ga til sammen 1 418 grågjess på Fast-Vega i første halvdel av juni 2009 (Shimmings 2009, Vang 2014).

I 2015 ble det funnet minst 144 par grågjess med unger der det var mulig å bedømme kullstørrelsen i felt, samt et lite antall (under 10 voksne) fugler med kull av ukjent størrelse. Til sammen ble det observert minst 512 årsunger. Det ble i tillegg observert rundt 466 grågjess uten unger i 2015 (ikke-hekkende gjess). Til sammen ble det talt 1 276 grågjess på Fast-Vega i første halvdel av juni 2015.

Til sammenligning ble de i 2020 funnet lang færre grågåspar med unger. Minst 115 par ble funnet, der kullstørrelsen ble bestemt for 109 av disse. Det ble observert minst 422 årsunger, også dette færre enn i 2009 og i 2015. Det ble observert 903 ikke-hekkende gjess (grågjess uten unger) i 2020, som var langt flere enn i 2009 og 2015.

Det lave antallet par med grågjess med unger, den litt dårligere hekkesuksessen målt som gjennomsnittlige kullstørrelser sammenlignet med årene 2009 og 2015 (Tabell 2), og det høye antallet ikke-hekkende gjess observert i 2020, kan ha sammenheng med den kalde våren dette året, med snødekt mark over store deler av Nordland spesielt i mai (egne obs.).

En annen faktor som påvirker ungeproduksjon er eggsanking. På Vega blir det sanket grågåsegg i ulike deler av Fast-Vega. Eggsanking kan påvirke antall egg i hvert reir, og hvis det er høyt press fra eggsanking vil dette kunne påvirke antall unger som blir produsert. Det kan være geografiske forskjeller i ungeproduksjon avhengig av hvor mye gåseegg som sankes i forskjellige områder. Ifølge forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun (Klima- og Miljødepartementet 2012) kan egg fra grågås sankes til og med 15. april. Fylkesmannen kan etter søknad gi dispensasjon til eggsanking utover denne perioden. Vega kommune har hatt tillatelse til utvidet eggsanking på grågåsegg fram til 5. mai hvert år i perioden 2015 – 2018, og fram til 15. mai i perioden 2019 – 2021. Tillatelsen i perioden 2019 – 2021 gjelder også for deler av tre andre kommuner på Helgeland (Dønna, Herøy og Alstahaug).

Antall innrapportert sankede grågåsegg de siste årene har vært følgende: 184 i 2015, 106 i 2016, 66 i 2017, og 18 i 2018. Det er ikke rapportert antall egg som ble sanket i 2019. Pr. 10. november 2020 var det innrapportert 57 egg (Ove Horpestad pers. medd.). Det ble ikke plukket hele kull, og som regel har det blitt lagt igjen 1 – 2 egg i hvert reir der det er sanket egg. Det har ikke vært mulig å si noe om i hvilken grad eggsanking kan ha påvirket antall unger observert i disse områdene i første halvdel av juni. Dette fordi vi mangler data på hvilke par det er samlet egg fra, og på hvor de beitende familiene som er observert er klekket ut.

Ulike typer skjøtsel og alderen på enga påvirker i veldig stor grad fordelingsmønsteret og forekomsten av gjess. Dessuten kan forstyrrelser fra landbruksaktiviteter føre til at gjessene forflytter seg til holmer og skjær et stykke unna selve Fast-Vega. På Fast-Vega er det også vanlig at grågjess gemmer seg i skogen.

Andre faktorer som kan påvirke hvor gjessene oppholder seg inkluderer forstyrrelser fra båttrafikk for de gjessene som oppholder seg på holmene. I observasjonsperioden i 2020 ble det observert

noen fritidsbåter i skjærgården rundt Vega, men uten at det ble observert forstyrrelser av grågjessene fra båttrafikken.

På Vega har det i mange år blitt vedtatt å skyte grågjess på våren som tiltak for å begrense beiteskader. Når dette skjer i hekketiden betyr at det er en reell risiko for at hekkende gjess blir skutt. Målet med skadefellingen er imidlertid å redusere beiteskader, og ikke at den skal fungere som bestandsregulerende tiltak. Tidligere vedtak har åpnet for at grunneiere på Vega kan skyte inntil 6 grågjess hver, og hvis hver av de rundt 70 gårdbrukere på Vega får skyte så mange gjess, vil dette bety et uttak på over 400 grågjess. Slik sett ville skadefellingen virker mot hensikten, og i realiteten bli en form for bestandsregulerende tiltak. Selv om det er sannsynlig at ikke alle gårdbrukere ønsker å skyte så mange gjess, og at ikke alle berørte grunneiere oppfatter gåsa som et problem, så er 400 gjess en betydelig andel av de gjessene som har tilhold på Vega i hekkesesongen (det kommer flere individer til Fast-Vega fra andre områder senere på sommeren etter fjærfellingsperioden). Det er likevel sannsynlig at mange gjess skytes under skadefellingen, og at dette kan inkludere hekkende fugler. Hvorvidt skadefellingen begrenser utviklingen i hekkebestanden er ikke mulig å si noe om, men den ser ikke ut til å redusere den ikke-hekkende delen av bestanden (som er de fuglene som opptre i store flokker på innmark og som antas å ha en større innvirkning på avlingen enn den hekkende andelen – se f.eks. Vang 2008, 2014).

I tillegg til grågjess som hekker på Fast-Vega og nærliggende holmer, finnes det også mange par som hekker lenger unna i de forskjellige øyværene. Noen av disse kan trekke inn til Fast-Vega etter klekkingen, og det kan ikke utelukkes at en del av disse er talt opp under tellingen i juni 2020.

Det kan være utfordrende å telle grågjess, og spesielt antall unger og antall par i felt. Dette gjelder særlig når flere par går sammen, eller når de går i høy vegetasjon. Foto: Paul Shimmings

Tidspunktet et par går til hekking påvirker selvsagt også klekketidspunktet. De aller fleste unger som ble observert 8. – 11. juni 2020 var 2 – 3 uker gamle, og relativt lette å oppdage. Når ungene er veldig små (dvs. mindre enn de som ble observert i midten av juni 2020) kan de være vanskelige å oppdage, både på grunn av selve størrelsen og at de regelmessig varmes av foreldrene (hunnen). Det er ikke utenkelig at egg klekker ut enda senere enn i første halvdel av juni, og kull som har klekket langt ut i juli måned er tidligere påvist (egne obs.). Slike sene kull utgjør imidlertid et unntak, og de fleste klekker normalt rundt midten av mai.

TAKKSIGELSER

Oppdragsgiveren har vært Vega Verdensarvsenter, og kontaktperson har vært daglig leder Berit Martinussen. Jannike Wika, verneområdeforvalter i Vega Verdensarvområde, og Ove Horpestad, landbrukssjef i Vega kommune, takkes for innspill til denne rapporten. NOF takker alle disse personene for raske svar på våre spørsmål underveis. Takk også til alle grunneiere som tok seg tid til en liten «gåseprat» underveis i feltarbeidet.

REFERANSER

- Bentsen, V.J. & Gundersen, O.M. 2018. Forvaltningsplan for grågås i Nordland 2019-2025. Samarbeidsforum for gås i Nordland & Norges Bondelag. 29 s.
- BirdLife International 2004. *Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status*. BirdLife International, Cambridge.
- Choudhury, S., Jones C.S., Black, J.M. & Prop, J. 1993. Adoption of young and intraspecific nest parasitism in barnacle geese. *The Condor* 95: 860-868.
- Direktoratet for naturforvaltning 1996. Handlingsplan for forvaltning av gjess. DN-rapport 2-1996. 79 s.
- Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. 1994. *Norsk Fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- Heldbjerg, H., Jensen, G.H., Madsen, J., Koffijberg, K., Langendoen, T. & Nagy, S. 2020. Greylag Goose Northwest / Southwest European population status report 2016-2019. Report prepared by the AEWA European Management Platform (EGMP) data centre. 23 s.
- Klima- og Miljødepartementet 2012. Forskrift om jakt- og fangsttider samt sankning av egg og dun for jaktseongene fra og med 1. april 2012 til og med 31. mars 2017. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-03-01-190>, nedlastet 08.09.2015.
- Shimmings, P. 2009. Antall hekkende par med grågås *Anser anser* på hovedøya Vega 2009 – en kort oppsummering. Intern notat til Vega kommune. 2 s.
- Shimmings, P. 2015. Hekkende grågås på Vega 2015. NOF-Rapport 8-2015. 12 s.
- Shimmings, P. 2018. Supplerende registreringer av grågås i Nordland i 2018, og en revurdering av bestandsestimatet i fylket. NOF-notat 2018-12. 8 s.
- Shimmings, P. & Heggøy, O. 2017. Grågås i Nordland – Et estimat på hekkebestand i 2017. NOF-Rapport 2017-3. 29 s.
- Shimmings, P. & Øien, I.J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. NOF-rapport 2015-2. 266 s.

Shimmings, P., Røer, J.E. López, A., & Nordsteien 2020. Grågås på Lista og Jomfruland – en oppsummering av 30 års telldata. NOF-Rapport 2020-2. 25 s.

Vang, K. 2008. Forvaltningsplan for kortnebbgås, hvitkinngås og grågås i Alstahaug, Dønna, Vega og Herøy kommuner. Rapport. 39 s.

Vang, K. 2014. Forvaltningsplan for kortnebbgås, hvitkinngås og grågås i Alstahaug, Dønna, Vega og Herøy kommuner 2014-2017. Rapport, Dønna kommune. 46 s.

VEDLEGG

Tabell V1. Geografiske koordinater og habitater i områder der grågjess ble observert på Vega 8.-11. juni 2020.

Sted	Koordinater nord	Koordinater øst	Habitat
Neshåjen-Valen	7289943	635323	overflatedyrka mark, sauebite
Hilholmen, Kirkøy	7290730	634150	holme, sauebeite
Husøya, Nes	7290571	635175	holme, sauebeite
Andøya, Nes	7291121	635121	holme, sauebeite
Valla skole	7288461	631499	overflatedyrka
Gulsvågsjøen	7288579	629993	strand / liten graseng
Søla	7285699	625657	hav
Brandsvika	7288588	630904	strand / holmer / dyrka mark
Hysvær fjorden utenfor Vallsjøen	7291616	627307	hav
Vallsjøen	7289914	631002	holmer / overflatedyrka / sump
Viksåssjøen	7290186	631551	holmer
Viksås	7289470	632156	overflatedyrka mark
Husvatnet	7287111	631729	ferskvann
Karbuvatnet	7285685	632657	ferskvann
tjern NV delen Forøy	7290260	638510	ferskvann
Gåshaugen, Forøy	7289986	639313	overflatedyrka
Torsøya	7288473	640446	holme
Lyngholman	7289173	639716	holme
Vegstein	7288276	638937	strand / holme
Floavatnet	7283540	635933	dyrka mark
Kjulsvika	7283160	637950	strand / dyrka mark
Båtnes / Finnsken	7283998	637894	strand
Sjøstrand	7284514	637916	strand
Rørøy (øst)	7284561	638401	strand
Grimsøystraumen	7286958	639549	strand
Lyngen, øst for Gladstad	7285578	637257	dyrka mark
Åsen (Bergåsen/Åsen)	7285500	633678	full- /overflatedyrka mark
Grindbakken	7287706	636814	dyrka mark
Leitbekken, Vika	7279946	633069	dyrka mark, bekk
Leirvika, Igerøy	7288832	643550	strand / lynchhei
Gjetarvika, Igerøy	7287968	643887	strand